

Ислом Нури

Bir kalimadan assli ma'noda unga yoqin katta hilma-hil so'zlarni yasashga **ishqiyoyq** qiladi. Masalan: **qizil** dan **qizil** , **qizil** , **qizil** , **qizil** каби сўзларни ясаш мумкин.

Ундан бирор калима иштиқоқ қилинмайдиган исмга **жомид** исм дейилади. **qizil** ва **qizil** каби.

Масдар иш-ҳаракат маъносини англатган исмдир. Ўзбек тилида иш-ҳаракат номлари «моқ» ёки «иш» қўшимчалари биан тугалланади: **ёзмоқ**, **ўтириш** каби.

Ясама сўзлар асосан масдардан иштиқоқ қилинади. Араб тилида ҳар бир масдардан асосан қуйидаги сийға (шакл)лар иштиқоқ қилинади:

Феъли мозий – ўтган замон феъли.

Феъли музореъ – ҳозирги-келаси замон феъли.

Исми фоил – иш-ҳаракатни бажарувчи шахс ёки нарса.

Исми мафъул – иш-ҳаракат унинг устига тушган шахс ёки нарса.

Феъли жаҳд – ўтган замон бўлишсиз феъли.

Феъли нафий – ҳозирги-келаси замон бўлишсиз феъли.

Феъли амр – буйруқ феъли. (амр ҳозир – тингловчига, амр ғоиб – ўзгага буйруқ)

Феъли наҳий – таъқиқлаш феъли.

Ислом Нури

Исми замон - иш-ҳаракатнинг бажарилиш вақти.

Исми макон - иш-ҳаракатнинг бажарилиш ўрни.

Исми олат - иш-ҳаракат у билан бажариладиган асбоб.

Исми тафзил - қиёсий (орттирма) сифат.

□□□□□□ - «урмоқ» масдаридан иштиқоқ қилинган сийғалар:

□□□□□□ - феъли мозий, маъноси - урди бир эркак.

□□□□□□□□ - феъли музореъ, маъноси - уради (уряпти) бир эркак.

□□□□□□ - исми фоил, маъноси - урувчи бир эркак.

□□□□□□□□ - исми мафъул, маъноси - урилувчи бир эркак.

□□□□□□□□ □□□□ - феъли жаҳд, маъноси - урмади бир эркак.

□□□□□□□□ □□ - феъли нафий, маъноси - урмайди (урмаяпти) бир эркак.

□□□□□□□□ - амри ҳозир (ломсиз), маъноси - ургин сен бир эркак.

□□□□□□□□□□ - амри ғоиб (ломли), маъноси - урсин бир эркак.

□□□□□□□□ □□ - феъли наҳий, маъноси - урмагин сен бир эркак.

□□□□□□□□ - исми замон ва макон, маъноси - урадиган вақт ва жой.

□□□□□□□□ - исми олат, маъноси - урадиган асбоб.

Ислом Нури

رَبَابُ rababu - ismi tafzil, ma'nosi - uruvchiroq bir erkakak.